

Předmluva 9

Úvod do problematiky 16

1 Mechanismy a obsahy transgeneračního přenosu na příkladu traumatu 30

1.1 Trauma 30

1.2 Definice transgeneračního přenosu 32

1.3 Konceptualizace přenosu 32

1.3.1 Teoretické přístupy 34

1.3.2 Klinické a neklinické skupiny 35

1.4 Obecné mechanismy přenosu 36

1.4.1 Mechanismy přenosu u zvířat 37

1.4.2 Mechanismus přenosu u lidí 38

1.5 Specifické mechanismy 41

1.5.1 Hněv a agresivita 41

1.5.2 Obranné mechanismy 42

1.5.3 Neintegrovaný afekt 44

1.5.4 Mlčení 45

1.5.5 Emoční odštěpení 45

1.5.6 Přehnaná otevřenost 46

1.5.7 Protektivita 46

1.5.8 Parentifikace 46

1.5.9 Legitimizace 47

1.5.10 Transgenerační atmosféra 47

1.5.11 Změny v Self 47

1.5.12 Aktivismus 48

1.5.13 Senzitizace 48

1.5.14 Optimismus 49

1.5.15 Úspěchy a protektivní faktory 49

1.6 Podrobnější příklad přenosu – psychopatologie přijímání potravy u druhé a třetí generace po holocaustu 50

1.7 Na závěr 56

1.7.1 Protipřenos 56

1.7.2 Uzdravující spravedlnost 59

2 **Epigenetická dědičnost traumatu** 60

2.1 Úvod 60

2.2 Molekulární epigenetika 62

2.2.1 Histonový kód chromatinu 63

2.2.2 Metylace DNA 64

2.2.3 Molekuly RNA 64

2.2.4 Malá odbočka: projekt ENCODE 65

2.3 Epigenetická dědičnost 66

2.3.1 Hypotéza šetrivého fenotypu ve vědecké praxi 67

2.3.2 Endokrinní disruptory 68

2.3.3 Prenatální vlivy: proč je výhodnější experimentovat se samci? 69

2.3.4 Prenatální vlivy a stres 70

2.3.5 Postnatální vlivy a válečná traumata 71

2.3.6 Postnatální trauma a epigenetika 72

2.4 Transgenerační epigenetická dědičnost traumatu 74

2.4.1 Strach z vůně 74

2.4.2 Trauma ze separace či ztráty rodiče 75

2.5 Stres a osa HPA 76

2.6 Epigenetické regulace a jejich dopad na mozek 78

2.7 Potíže s epigenetickými studiemi 79

2.8 Epigenetika jako chybějící článek mezi nature a nurture? 81

3 **Mezigenerační učení v rodinách** 83

3.1 Úvod 83

3.2 Co je mezigenerační učení 85

3.3 Mezigenerační učení jako reakce na společenské změny 86

3.3.1 Demografické změny spojené se stárnutím populace 86

3.3.2 Proměny tradiční rodiny 87

3.3.3 Proměny směrem ke společnosti vědění 88

3.4 Související koncepty: mezigenerační kontakty, komunikace, vztahy a solidarita 89

3.4.1 Mezigenerační kontakty a jejich přínosy 89

3.4.2 Mezigenerační komunikace a vztahy 90

3.4.3 Mezigenerační solidarita 92

3.5 Kultura rodiny jako podmínka učící se rodiny 94

3.5.1 Komunikace v rodině 95

3.5.2	Atmosféra v rodině	96
3.5.3	Soudržnost v rodině	96
3.5.4	Učení v rodině	97
3.6	Co říkají respondenti o mezigeneračním učení v rodině	98
3.7	Modely učení v rodině	100
3.8	Role rodinných edukátorů v mezigeneračním učení	103
3.9	Shrnutí a závěr	108
4	Kvantitativní a kvalitativní měření transgeneračního přenosu traumatu	110
4.1	Úvod	110
4.2	Kvantitativní měření transgeneračního přenosu traumatu	111
4.3	Kvalitativní měření transgeneračního přenosu traumatu	118
4.3.1	Rozhovor	119
4.3.2	Analýza dokumentů	125
4.3.3	Genosociogram	126
4.3.4	Kvalitativní dotazník	129
4.4	Závěr	130
5	Holocaust a transgenerační přenos očima psychoanalýzy	132
5.1	Zkušenost přeživších	132
5.1.1	Co je nevědomí?	133
5.1.2	Co jsou psychické obrany?	133
5.1.3	Co je psychické trauma?	134
5.1.4	Co je narcismus?	137
5.1.5	Co je empatie?	137
5.2	Zkušenost potomků přeživších	138
5.2.1	Co je mentalizace?	139
5.3	Psycho-genetické přenášení traumatu a psychoanalýza	142
5.3.1	Co je přenos a protipřenos?	143
5.3.2	Vliv rodičovské minulosti na potomky	144
5.4	Závěr	152
6	Migrace, uprchlíci a transgenerační přenos	153
6.1	Úvod	153
6.2	Propojení traumatizace násilím a smutku z vyhnanství	155
6.2.1	Uprchlíci a přistěhovalci v migračním procesu	155
6.2.2	Migrace jako ztráta	157

6.3 Mechanismy transgeneračního přenosu traumatu 159

6.3.1 Sdílená afektivní atmosféra 161

6.3.2 Příběhy sebe-porozumění 163

6.3.3 Kulturní trauma 166

6.4 Závěr 169

7 Psychoterapeutické směry a transgenerační přenos 171

7.1 Léčba předávané traumatické zkušenosti v psychoanalytické tradici 171

7.2 Transgenerační přenos z pohledu jungiánské analytické psychologie 178

7.3 Kognitivně-behaviorální terapie 184

7.4 Rodinná terapie 188

7.5 Biosyntetická psychoterapie 191

7.6 Pesso Boyden System Psychomotor (PBSP) 195

7.7 Transakční analýza 202

7.8 Psychodynamická imaginativní traumaterapie 206

8 Psychoterapie transgeneračního přenosu – praktické zkušenosti . . 211

8.1 Úvod 211

8.1.1 Osobní zkušenosti 212

8.2 Tři aspekty vědomí 213

8.2.1 První aspekt vědomí: prostor mezi terapeutem a klientem 213

8.2.2 Druhý aspekt vědomí: intrapsychický prostor terapeuta 218

8.2.3 Třetí aspekt vědomí: prostor pro kontext 229

8.3 Závěr 231

Poděkování 234

Seznam zdrojů 235

Autoři a editoři (abecedně) 259

O projektu 262